

ข้อกำหนด

เกี่ยวกับการดำเนินคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง วรรคสอง มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๘ วรรคสอง มาตรา ๒๐ วรรคสอง วรรคสาม มาตรา ๒๙ วรรคสี่ มาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินคดีเพื่อใช้บังคับในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อกำหนดนี้เรียกว่า “ข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ข้อกำหนดนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมวด ๑

บททั่วไป

ส่วนที่ ๑

บทเปิดเสร็จทั่วไป

ข้อ ๓ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจมีคำสั่งให้คู่ความที่ดำเนินกระบวนการพิจารณาไม่ถูกต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาให้ถูกต้องได้ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่ศาลเห็นสมควรกำหนด

ข้อ ๔ การสืบพยานหลักฐานซึ่งเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ การสืบพยานก่อนฟ้องคดี หรือการพิจารณาคดีในกรณีที่ศาลอนุญาตให้พยานเบิกความที่ศาลอื่นหรือสถานที่ทำการของทางราชการหรือสถานที่แห่งอื่น โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียง ในลักษณะการประชุมทางจอภาพ ให้นำข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการสืบพยานคดีอาญาในลักษณะการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๖ หรือข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยแนวทางการนำสืบพยานหลักฐาน และการสืบพยานบุคคลที่อยู่นอกศาล โดยระบบการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๖ แล้วแต่กรณี มาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับข้อกำหนดนี้

ข้อ ๕ การติดต่อระหว่างศาลกับศาลอื่น หรือระหว่างศาลกับคู่ความหรือผู้เกี่ยวข้องในคดี ศาลอาจกระทำโดยทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นก็ได้

ศาลอาจมอบหมายให้ศาลชั้นต้นที่มีเขตอำนาจดำเนินการส่งหมายเรียก สำเนาคำฟ้อง หรือเอกสารอื่นแทนศาลได้

ส่วนที่ ๒

การเลือกองค์คณะผู้พิพากษาและผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน

ข้อ ๖ ในการประชุมใหญ่ศาลฎีกาเพื่อเลือกองค์คณะผู้พิพากษา ประธานศาลฎีกาอาจมีคำสั่งแต่งตั้งผู้พิพากษา ข้าราชการศาลยุติธรรม พนักงานราชการศาลยุติธรรม และลูกจ้าง ให้ดำเนินการและอำนวยความสะดวกสำหรับการเลือกองค์คณะผู้พิพากษา ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำหัวข้อประชุมใหญ่

(๒) จัดเตรียมบัตรเลือกองค์คณะผู้พิพากษา เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น สำหรับการตรวจนับคะแนน

(๓) ควบคุมหีบบัตรและอำนวยความสะดวกในการเลือกองค์คณะผู้พิพากษา

(๔) การตรวจนับคะแนน การรายงานผล การประกาศผล และดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในการเลือกองค์คณะผู้พิพากษา

ข้อ ๗ เมื่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเลือกองค์คณะผู้พิพากษามาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ แล้ว ให้ประธานศาลฎีกาประกาศรายชื่อองค์คณะผู้พิพากษาไว้ที่ศาลฎีกาภายในกำหนดห้าวันทำการ นับแต่วันประชุมใหญ่ เพื่อให้คู่ความทราบและมีโอกาสคัดค้านผู้พิพากษาคนใดที่ได้รับเลือกเป็นผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาคดีนั้น

ข้อ ๘ การเลือกผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนขององค์คณะผู้พิพากษามาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ต้องมีองค์คณะผู้พิพากษาไม่น้อยกว่าเจ็ดคน และให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ หากคะแนนเท่ากันก็ให้ลงคะแนนลับเลือกเฉพาะผู้ที่มีคะแนนเท่ากันจนกว่าจะได้ผู้ที่มีคะแนนสูงสุด แต่เพียงผู้เดียว

ในการดำเนินการตามมติขององค์คณะผู้พิพากษามาตรา ๑๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ หากมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ที่ทำให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้ผู้พิพากษาผู้ที่มีอาวุโสสูงสุดในองค์คณะผู้พิพากษาที่เหลืออยู่นั้นปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนเพื่อมีคำสั่งใด ๆ ที่จำเป็นในระหว่างนั้นได้

ข้อ ๙ องค์คณะผู้พิพากษามีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเริ่มตั้งแต่วันที่ได้รับเลือกจากที่ประชุมใหญ่จนกว่าจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งวินิจฉัยชี้ขาดคดี รวมทั้งมีคำสั่งใด ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกันจนกว่าจะมีการอุทธรณ์คำพิพากษาและมีองค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์หรือคดีถึงที่สุด

ภายหลังมีคำพิพากษาหรือคำสั่งวินิจฉัยชี้ขาดคดีกรณีมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงได้ทำให้ไม่มีองค์คณะผู้พิพากษาเหลืออยู่ หรือเหลืออยู่ไม่ครบจำนวนที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีการ่วมเป็นองค์คณะออกคำสั่งใด ๆ ที่มีใช้เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีให้เป็นไปตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๑๐ เหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอันอันมิอาจก้าวล่วงได้ที่ทำให้ผู้พิพากษาไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๑ วรรคห้า ให้รวมถึง

(๑) ทุพพลภาพหรือป่วยเจ็บจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เกินกว่าหกสิบวัน

(๒) เหตุจำเป็นอื่น ๆ ที่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เกินกว่าหกสิบวัน

ให้องค์คณะผู้พิพากษาแจ้งเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาทราบเพื่อรายงานต่อประธานศาลฎีกาให้มีการดำเนินการเลือกองค์คณะผู้พิพากษาแทนที่ต่อไป

กรณีตามวรรคหนึ่ง หากคดีมีวันนัดพิจารณาในระหว่างที่ยังเลือกองค์คณะผู้พิพากษาแทนที่ไม่เสร็จ และมีผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาคงเหลือไม่น้อยกว่าเจ็ดคน ให้ถือว่าผู้พิพากษาเท่าที่มีอยู่เป็นองค์คณะผู้พิพากษาพิจารณาคดีต่อไปได้ เว้นแต่การทำคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือคำพิพากษา

ข้อ ๑๑ เหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอันอันมิอาจก้าวล่วงได้ที่ทำให้ผู้พิพากษาไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นการชั่วคราว ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๑ วรรคหก ให้รวมถึง

(๑) ป่วยเจ็บจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

(๒) ตีตราขการสำคัญและได้รับอนุญาตจากประธานศาลฎีกา

(๓) เหตุจำเป็นอื่น ๆ ที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

ผู้พิพากษาคนใดในองค์คณะผู้พิพากษามีเหตุที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งต่อประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาก่อนวันนัดไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เว้นแต่ไม่อาจแจ้งก่อนหน้านั้นได้ เพื่อแจ้งให้องค์คณะผู้พิพากษาพิจารณาเลื่อนวันนัดหรือยกเลิกวันนัดหรือดำเนินการอื่นใดตามที่เห็นสมควร

ให้องค์คณะผู้พิพากษาจดแจ้งเหตุตามวรรคหนึ่งไว้ในรายงานกระบวนการพิจารณาทุกคราวไป

ข้อ ๑๒ ให้ผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาที่ประธานศาลฎีกาแต่งตั้งตามมาตรา ๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ อย่างน้อยสามคน มีอำนาจออกคำสั่งใด ๆ ให้เป็นไปตามมาตรา ๙ วรรคสอง ดังกล่าว

ในกรณีที่คำสั่งตามวรรคหนึ่ง เป็นเพียงคำสั่งในทางธุรการที่ไม่มีผลกระทบต่อเนื้อหาของคดี ให้ผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาคนหนึ่งคนใดมีอำนาจออกคำสั่งดังกล่าวได้

ข้อ ๑๓ องค์คณะผู้พิพากษาอาจมอบหมายหรือมีคำสั่งแต่งตั้งให้ผู้พิพากษาซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในศาลฎีกาตามคำแนะนำของประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา เป็นเลขานุการองค์คณะผู้พิพากษา เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือในการดำเนินคดีตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยให้รวมถึง

(๑) ตรวจสอบคำคู่ความ คำร้อง คำแถลง และสำนวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๒) ตรวจสอบพยานหลักฐาน และค่าเสียหายส่วนแบ่ง และตรวจสอบกรณีการริบทรัพย์สิน ที่เกี่ยวกับนิติกรรม สัญญา หรือมูลแห่งคดีที่กล่าวหา

(๓) ช่วยเหลือองค์คณะผู้พิพากษาในการไต่สวนพยาน

(๔) ช่วยเหลือองค์คณะผู้พิพากษาในการทำคำวินิจฉัยคดีและคำพิพากษา

(๕) ดำเนินการอื่นตามที่องค์คณะผู้พิพากษาเห็นสมควร

ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเลขานุการองค์คณะผู้พิพากษาต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียหรือมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดหรือมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลย

ข้อ ๑๔ องค์คณะผู้พิพากษาอาจมอบหมายให้ข้าราชการศาลยุติธรรม พนักงานราชการ ศาลยุติธรรม และลูกจ้างในศาลฎีกา ตามคำแนะนำของประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาเป็นเจ้าหน้าที่ประจำคดี เพื่อปฏิบัติงานธุรการทางคดีตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังต่อไปนี้

(๑) การจัดประชุมองค์คณะผู้พิพากษา

(๒) การจัดทำสำนวนคดี

(๓) การตรวจและจัดลำดับ คำพยาน เอกสาร และพยานหลักฐานในคดี

(๔) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่องค์คณะผู้พิพากษาหรือเลขานุการองค์คณะผู้พิพากษามอบหมาย

ส่วนที่ ๓

ระยะเวลาในการพิจารณาคดี

ข้อ ๑๕ ในวันพิจารณาคดีครั้งแรก ให้องค์คณะผู้พิพากษากำหนดกรอบระยะเวลาในการพิจารณาคดีให้แล้วเสร็จโดยรวดเร็ว

กรณีมีพฤติการณ์พิเศษหรือเหตุสุดวิสัยที่ไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่งได้ ให้บันทึกพฤติการณ์ดังกล่าวไว้ในสำนวน

ความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ใช้บังคับในการพิจารณาคดีชั้นอุทธรณ์โดยอนุโลม

หมวด ๒

การดำเนินคดีอาญา

ส่วนที่ ๑

การรับฟ้องและการนั่งพิจารณา

ข้อ ๑๖ ให้ผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกามีอำนาจตรวจความเรียบร้อยของคำฟ้อง มีคำสั่งคุมขังหรือปล่อยชั่วคราว และมีคำสั่งที่จำเป็นในระหว่างที่ยังไม่มีองค์คณะผู้พิพากษา แต่ห้ามมิให้ออกคำสั่งใด ๆ ที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดี

ข้อ ๑๗ หากองค์คณะผู้พิพากษาเห็นว่าฟ้องไม่ถูกต้องตามกฎหมาย รวมทั้งกรณีมีทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดแต่ไม่บรรยายถึงทรัพย์สินอันจะพึงรับได้ตามมาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และบรรดาทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดรวมทั้งดอกผลที่ได้มาแทนทรัพย์สินนั้น ศาลมีอำนาจสั่งให้โจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้อง หากโจทก์ไม่ดำเนินการ ศาลจะมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องทั้งหมดหรือบางส่วนหรือมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรก็ได้

เมื่อศาลมีคำสั่งประทับฟ้องแล้ว ไม่ว่าจะจำเลยจะต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ ให้แจ้งเรื่องดังกล่าวให้จำเลยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบด้วย

ข้อ ๑๘ ในวันพิจารณาคดีครั้งแรก เมื่อศาลอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟังแล้ว หากจำเลยโต้แย้งโดยมีเหตุสมควรว่าไม่เข้าใจฟ้องโจทก์หรือฟ้องโจทก์ไม่ชัดเจนในข้อใด ศาลอาจมีคำสั่งให้โจทก์ชี้แจงหรือแก้ฟ้องได้ แต่ศาลต้องใช้เวลาแก่จำเลยอย่างเพียงพอที่จะให้การแก้ฟ้องในข้อดังกล่าว

หากจำเลยไม่ได้โต้แย้งหรือศาลดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว จำเลยจะยกเหตุข้อบกพร่องของฟ้องมาเป็นข้อต่อสู้อีกไม่ได้

เมื่อศาลมีคำสั่งประทับฟ้องและจำเลยมาอยู่ต่อหน้าศาล ศาลอาจสั่งให้เจ้าพนักงานศาลดำเนินการเท่าที่จำเป็นและสมควรเพื่อให้มีข้อมูลของจำเลยที่เพียงพอในการยืนยันตัวบุคคลเก็บไว้ในสำนวนคดี

ข้อ ๑๙ ในการรายงานผลการติดตามจับกุมจำเลยตามมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้โจทก์หรือผู้ร้องแสดงหลักฐานประกอบรายงานผลการติดตามจับกุมจำเลยด้วย

ข้อ ๒๐ เมื่อมีการพิจารณาเป็นการลับตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง บุคคลเหล่านี้มีสิทธิอยู่ในห้องพิจารณาได้ คือ

- (๑) โจทก์
- (๒) จำเลย ผู้ถูกกล่าวหา และผู้ควบคุมตัว
- (๓) ทนายความ
- (๔) พยาน ล่าม และบุคคลที่ได้รับอนุญาตจากศาล

ส่วนที่ ๒

การตรวจและไต่สวนพยานหลักฐาน

ข้อ ๒๑ ให้คู่ความฝ่ายที่ยื่นคำคู่ความหรือบัญชีระบุพยาน หรือคำร้องคำขอที่ไม่อาจทำได้ แต่ฝ่ายเดียว จัดทำสำเนายื่นต่อศาลในจำนวนที่เพียงพอสำหรับองค์คณะผู้พิพากษาและคู่ความทุกฝ่าย

ข้อ ๒๒ เพื่อประโยชน์ในการตรวจพยานหลักฐาน หากพยานเอกสาร พยานวัตถุ หรือพยานหลักฐานอื่นอยู่ในความครอบครองของบุคคลภายนอก ให้คู่ความที่ประสงค์จะอ้างอิงขอให้ศาลมีคำสั่งเรียกพยานหลักฐานดังกล่าวมาจากผู้ที่ครอบครอง โดยยื่นคำขอต่อศาลพร้อมกับการยื่นบัญชีระบุพยาน เพื่อให้ได้พยานหลักฐานนั้นมาก่อนวันตรวจพยานหลักฐานหรือวันที่ศาลกำหนด

ข้อ ๒๓ ในการตรวจพยานหลักฐาน หากองค์คณะผู้พิพากษาเห็นว่าคดีมีข้อยุ่งยากซับซ้อน จะกำหนดวันนัดตรวจพยานหลักฐานหลายนัดก็ได้ตามที่เห็นสมควร และจะมอบหมายให้เลขานุการองค์คณะช่วยเหลือ จัดทำสรุปประเด็นและข้อเท็จจริง รวมทั้งพยานหลักฐานที่คู่ความยอมรับหรือโต้แย้ง และเสนอแนวทางการพิจารณาคดีก็ได้

ภายหลังคู่ความแถลงแนวทางการเสนอพยานต่อองค์คณะผู้พิพากษาแล้วให้องค์คณะผู้พิพากษาสอบถามคู่ความถึงความเกี่ยวข้องกันกับประเด็นและความจำเป็นที่จะต้องไต่สวนพยานหลักฐานที่อ้างอิง ตลอดจนการยอมรับพยานหลักฐานของอีกฝ่ายหนึ่ง

ในกรณีที่มีได้มีการโต้แย้งพยานหลักฐานใดหรือมีการโต้แย้งแต่ไม่มีเหตุแห่งการโต้แย้งโดยชัดแจ้ง องค์คณะผู้พิพากษาจะมีคำสั่งให้รับฟังพยานหลักฐานนั้นโดยไม่ต้องไต่สวนก็ได้ แต่หากมีการโต้แย้งพยานหลักฐานใดหรือเมื่อองค์คณะผู้พิพากษาเห็นเองให้องค์คณะผู้พิพากษาดำเนินการไต่สวนพยานหลักฐานนั้น

องค์คณะผู้พิพากษามีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดว่าสมควรจะไต่สวนข้อเท็จจริงในประเด็นและพยานหลักฐานใดหรือไม่

ข้อ ๒๔ คู่ความมีหน้าที่นำพยานหลักฐานเข้าไต่สวนตามประเด็นและแนวทางการเสนอพยานหลักฐานของตน

ในกรณีที่คู่ความฝ่ายใดดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยมีพฤติการณ์ในทางประวิงคดีหรือไม่ถูกต้องตามควร ศาลอาจมีคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่เห็นสมควรก็ได้

ถ้าคู่ความไม่มาศาลในวันตรวจพยานหลักฐานหรือวันนัดไต่สวน ให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาและมีคำพิพากษาต่อไปได้

ข้อ ๒๕ ในกรณีที่ศาลเห็นสมควร หรือในกรณีที่คู่ความฝ่ายที่อ้างพยานนั้นร้องขอและศาลอนุญาต ศาลอาจกำหนดให้พยานบุคคลคนใดที่ต้องมาเบิกความ เสนอบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นต่อศาลตามประเด็นที่ศาลกำหนดหรือที่คู่ความฝ่ายที่ร้องขอกำหนดและศาลอนุญาต โดยให้ลงลายมือชื่อต้นฉบับบันทึกดังกล่าวและส่งต่อศาลพร้อมสำเนาแก่คู่ความฝ่ายอื่นทราบล่วงหน้าอย่างน้อยเจ็ดวันก่อนวันไต่สวนพยานบุคคลนั้น

ในวันนัดไต่สวนพยานบุคคลนั้น ให้พยานผู้ให้ถ้อยคำเบิกความตอบข้อซักถามเพิ่มเติมของศาลแล้วจึงให้โจทก์จำเลยถามพยานเพิ่มเติมโดยให้คู่ความฝ่ายที่อ้างพยานดังกล่าวเป็นผู้ถามก่อน หากพยานผู้ให้ถ้อยคำไม่มาศาล หรือมาศาลแต่ไม่ยอมตอบข้อซักถามเพิ่มเติม ให้ศาลปฏิเสธที่จะรับฟังบันทึกนั้นเป็นพยานหลักฐานในคดี เว้นแต่มีพยานหลักฐานอื่นประกอบและศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมจะรับฟังบันทึกดังกล่าวประกอบพยานหลักฐานอื่นนั้นก็ได้

บันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นตามวรรคหนึ่ง เมื่อพยานเบิกความรับรองแล้ว ให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของคำเบิกความของพยาน และถือว่าได้อ่านคำเบิกความดังกล่าวให้พยานฟังแล้ว

เมื่อมีการดำเนินการตามวรรคสามแล้วคู่ความไม่อาจขอลอนบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นนั้น ทั้งให้ถือว่าบันทึกดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานในคดีแล้ว

ข้อ ๒๖ ระหว่างการนั่งพิจารณาของศาลให้บันทึกการพิจารณาโดยใช้เครื่องมือบันทึกเสียงและเครื่องมือบันทึกภาพและเสียงทุกคดี นอกจากนี้ ให้ศาลบันทึกรายงานกระบวนการพิจารณารวมไว้ในสำนวนด้วย

เมื่อคู่ความร้องขอและมีเหตุจำเป็น ศาลอาจอนุญาตให้คู่ความหรือผู้รับมอบอำนาจจากคู่ความมาตรวจดูบันทึกการพิจารณาตามวรรคหนึ่ง ตามเงื่อนไขและวิธีการที่ศาลเห็นสมควร

เมื่อคู่ความร้องขอและมีเหตุอันสมควร ศาลอาจอนุญาตให้คัดเฉพาะคำเบิกความพยานและรายงานกระบวนการพิจารณาของศาลได้โดยกำหนดวิธีการและเงื่อนไขตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๒๗ ในระหว่างการพิจารณาพิพากษาคดี หากมีปัญหาข้อกฎหมายสำคัญ ผู้พิพากษาคณะหนึ่งคนใดในองค์คณะผู้พิพากษานั้น หรือประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาจะเสนอประธานศาลฎีกาเพื่อพิจารณานำปัญหาข้อกฎหมายนั้นเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเพื่อขอความเห็นก็ได้

ปัญหาสำคัญตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงกรณีองค์คณะผู้พิพากษานั้นมีความเห็นแตกต่างจากแนวบรรทัดฐานของคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมาก่อน

ในกรณีที่ประธานศาลฎีกามีคำสั่งให้นำปัญหาข้อกฎหมายใดเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา เพื่อขอความเห็นตามวรรคหนึ่ง หากมีคดีใดเสร็จการพิจารณาก่อนที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณา และมีความเห็นในปัญหาดังกล่าว ให้องค์คณะผู้พิพากษาคดีนั้นรอฟังความเห็นของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาก่อนมีคำพิพากษาคดีดังกล่าว

ส่วนที่ ๓

การทำความเข้าใจในการวินิจฉัยคดี

ข้อ ๒๘ เมื่อเสร็จการไต่สวนแล้วให้องค์คณะผู้พิพากษานัดประชุมปรึกษาหารือประเด็นข้อเท็จจริง และข้อกฎหมาย ก่อนทำความเข้าใจในการวินิจฉัยคดี

การวินิจฉัยข้อเท็จจริง ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจรับฟังพยานหลักฐานในสำนวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และที่ศาลไต่สวนเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๒๙ ความเห็นในการวินิจฉัยคดี อย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(๑) ชื่อคู่ความทุกฝ่าย

(๒) เหตุผลในการวินิจฉัยทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายโดยย่อ

(๓) บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง

(๔) คำวินิจฉัยคดีรวมทั้งการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง ถ้ามี

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศไว้หน้าศาลและเผยแพร่ในเว็บไซต์ของศาล ภายในสิบสี่วันนับแต่วันอ่านคำพิพากษา

หมวด ๓

การรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่

ข้อ ๓๐ คำร้องขอให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ต้องแสดงพยานหลักฐานใหม่ที่อาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ พร้อมทั้งชี้ช่องพยานหลักฐานนั้นให้ชัดเจน และเหตุผลที่อาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ

พยานหลักฐานใหม่ตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นพยานหลักฐานสำคัญและยังไม่เคยปรากฏในสำนวนคดี ซึ่งหากรับฟังพยานหลักฐานใหม่เช่นนั้นแล้วจะทำให้ผลของคำพิพากษาเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ

ทั้งนี้ พยานหลักฐานใหม่ไม่รวมถึงการกลับคำให้การของพยานในคดี

ข้อ ๓๑ ให้จำเลยส่งสำเนาคำร้องขอให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ และสำเนาพยานหลักฐาน หรือภาพถ่ายพยานวัตถุต่อศาล เพื่อส่งให้แก่โจทก์หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง หากโจทก์ประสงค์คัดค้านคำร้อง ให้ยื่นคำคัดค้านต่อศาลภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำร้อง

ให้ประธานศาลฎีกาเรียกประชุมใหญ่ศาลฎีกาเพื่อเลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาและไม่เคยพิจารณาคดีนั้นมาก่อนจำนวนเก้าคน ทำหน้าที่เป็นองค์คณะตรวจคำร้อง ใต้สวน และมีคำสั่งให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่หรือไม่ คำสั่งศาลในกรณีเช่นนี้ให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่องค์คณะตามวรรคสองมีคำสั่งให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ ให้ดำเนินการเลือกองค์คณะผู้พิพากษาตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่ไม่เคยพิจารณาคดีนั้นมาก่อนเพื่อทำหน้าที่ใต้สวนพยานหลักฐานใหม่และมีคำวินิจฉัยว่าจำเลยกระทำความผิดหรือไม่

หากจำเลยยื่นคำร้องขอให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่พร้อมกับการยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาหรืออยู่ระหว่างการดำเนินคดีในชั้นอุทธรณ์ตามความในหมวด ๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้รอการดำเนินการเกี่ยวกับคำร้องขอให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ไว้จนกว่าการดำเนินคดีในชั้นอุทธรณ์สิ้นสุดแล้ว

ข้อ ๓๒ เมื่อจำเลยยื่นคำร้องขอให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่แล้วถึงแก่ความตาย ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามีหรือภริยาของจำเลยจะดำเนินคดีต่างผู้ตายต่อไปก็ได้ แต่ต้องยื่นคำร้องเข้ามาในคดีภายในสามเดือนนับแต่วันที่จำเลยถึงแก่ความตาย มิฉะนั้น ให้ศาลจำหน่ายคดีจากสารบบความ

ข้อ ๓๓ การพิจารณาคดีที่รื้อฟื้นขึ้นพิจารณาใหม่ หากเห็นว่าจำเลยไม่ได้กระทำความผิดหรือข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ ให้พิพากษายกคำพิพากษาเดิมและพิพากษาว่าจำเลยมิได้กระทำความผิดหรือพิพากษาใหม่ตามข้อเท็จจริงที่เปลี่ยนแปลงไป แล้วแต่กรณี แต่ทั้งนี้ จะพิพากษาให้จำเลยรับโทษอาญาหรือรับผิดในทางแพ่งเกินกว่าคำพิพากษาเดิมมิได้ ในกรณีที่เห็นว่าจำเลยกระทำความผิดให้พิพากษายกคำร้อง

เมื่อศาลได้มีคำพิพากษาอย่างหนึ่งอย่างใดตามวรรคหนึ่งแล้ว โจทก์หรือจำเลยมีสิทธิอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้

ข้อ ๓๔ ให้นำความในหมวด ๒ ส่วนที่ ๒ และส่วนที่ ๓ มาใช้บังคับในหมวดนี้ด้วยโดยอนุโลม

หมวด ๔

การดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

ข้อ ๓๕ เมื่อศาลได้รับคำร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้ประกาศคำร้อง ณ ที่ทำการศาลฎีกา ศาลจังหวัดแห่งท้องที่ที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ และประกาศในหนังสือพิมพ์ที่มีจำหน่ายแพร่หลายทั่วไปหรือสื่อใดตามที่เห็นสมควรอย่างน้อยสามวันติดต่อกัน หากผู้ครอบครองหรือมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ทรัพย์สินมิใช่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ส่งสำเนาประกาศแก่บุคคลดังกล่าวด้วย

หากห้องที่ที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่เป็นห้องที่นอกราชอาณาจักรและการประกาศคำร้องอาจทำให้การดำเนินคดีล่าช้า ศาลจะมีคำสั่งให้ประกาศคำร้องที่ภูมิลำเนาของผู้ถูกกล่าวหาแทนการประกาศคำร้องที่ศาลแห่งห้องที่ที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ หรือมีคำสั่งอื่นใดตามที่เห็นสมควรก็ได้

ข้อ ๓๖ คำคัดค้านให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อศาลภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับสำเนาคำร้อง โดยให้ระบุเหตุแห่งการคัดค้านโดยละเอียดและให้ศาลส่งสำเนาคำคัดค้านให้แก่คู่ความทุกฝ่าย

ข้อ ๓๗ ให้องค์คณะผู้พิพากษาไต่สวนพยานหลักฐานของผู้ถูกกล่าวหาและคำคัดค้านของบุคคลภายนอกก่อน แล้วจึงไต่สวนพยานหลักฐานของผู้ร้อง เว้นแต่จะเห็นสมควรเป็นประการอื่น

หากผู้ถูกกล่าวหาไม่ยื่นคำคัดค้านหรือยอมรับข้อเท็จจริงตามคำร้อง ศาลอาจไต่สวนพยานหลักฐานของผู้ร้องได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๓๘ ถ้าผู้ถูกกล่าวหาพิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินมิได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติ ให้ศาลสั่งยกคำร้องโดยไม่ต้องวินิจฉัยคำคัดค้านของบุคคลภายนอก

ข้อ ๓๙ ให้นำความในหมวด ๒ ส่วนที่ ๒ และส่วนที่ ๓ มาใช้บังคับในหมวดนี้ด้วยโดยอนุโลม

หมวด ๕

การดำเนินคดีต่อกรรมการ ป.ป.ช.

ข้อ ๔๐ เมื่อประธานศาลฎีกาแต่งตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ แล้วให้แจ้งรายชื่อคณะผู้ไต่สวนอิสระไปยังประธานรัฐสภาภายในเจ็ดวันนับแต่วันแต่งตั้ง และให้ประกาศรายชื่อคณะผู้ไต่สวนอิสระไว้ที่ศาลฎีกา

ข้อ ๔๑ ให้แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาแจ้งรายชื่อคณะผู้ไต่สวนอิสระไปยังผู้ไต่สวนอิสระที่ได้รับการแต่งตั้งทุกคน และดำเนินการให้มีการประชุมคณะผู้ไต่สวนอิสระเพื่อพิจารณาคำร้องขอของประธานรัฐสภาโดยเร็ว

ข้อ ๔๒ การประชุมคณะผู้ไต่สวนอิสระครั้งแรก ให้คณะผู้ไต่สวนอิสระลงมติเลือกผู้ไต่สวนอิสระคนใดคนหนึ่งเป็นประธานคณะผู้ไต่สวนอิสระคดีนั้น ๆ หากลงมติแล้วมีผู้ได้คะแนนเท่ากัน ให้ลงมติเฉพาะผู้ที่มีคะแนนเท่ากันจนกว่าจะได้ผู้มีคะแนนสูงสุด

ข้อ ๔๓ ผู้ไต่สวนอิสระอาจถูกคัดค้านในเหตุ ดังต่อไปนี้

(๑) รู้เห็นเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับเรื่องที่ถูกกล่าวหา

(๒) มีส่วนได้เสียในเรื่องที่ถูกกล่าวหา

(๓) มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ถูกกล่าวหา

(๔) เป็นคู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือพี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดากับผู้ถูกกล่าวหา

(๕) มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดในฐานะญาติ หรือเป็นหุ้นส่วน หรือมีผลประโยชน์ร่วมกัน หรือขัดแย้งในทางธุรกิจกับผู้ถูกกล่าวหา

การคัดค้านให้ยื่นคำร้องคัดค้านเป็นหนังสือระบุเหตุผลและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องต่อประธานศาลฎีกา ภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่ประกาศรายชื่อคณะผู้ไต่สวนอิสระตามข้อ ๔๐

ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการแต่งตั้งบุคคลตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ไต่สวนอิสระ ให้ผู้ไต่สวนอิสระผู้นั้นแจ้งต่อประธานศาลฎีกาโดยเร็ว ระหว่างนั้นห้ามมิให้ผู้ไต่สวนอิสระผู้นั้นยุ่งเกี่ยวกับการดำเนินการของคณะผู้ไต่สวนอิสระ

หากประธานศาลฎีกาเห็นว่าผู้ไต่สวนอิสระผู้ใดอาจถูกคัดค้านได้ในเหตุตามวรรคหนึ่งหรือคำร้องคัดค้านมีเหตุอันสมควร ให้แต่งตั้งผู้ไต่สวนอิสระใหม่แทนผู้ไต่สวนอิสระผู้นั้น แต่ไม่มีผลกระทบต่อผลการดำเนินการใด ๆ ที่ผู้ไต่สวนอิสระผู้นั้นได้กระทำไปแล้ว เว้นแต่จะเป็นการกระทำโดยทุจริต

ข้อ ๔๔ ให้คณะผู้ไต่สวนอิสระแจ้งเป็นหนังสือให้กรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหาทราบข้อกล่าวหา การส่งคำสั่งหรือเอกสารให้กรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหา ให้ส่งโดยเจ้าพนักงานศาลหรือส่งโดยวิธีอื่นตามที่คณะผู้ไต่สวนอิสระกำหนด เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบข้อหาหรือคำสั่งหรือถือว่าได้รับคำสั่งตามวิธีการที่ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ข้อ ๔๕ ให้คณะผู้ไต่สวนอิสระดำเนินการตรวจคำร้อง กำหนดประเด็น รวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อให้ได้ความว่ากรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหา มีพฤติการณ์ร้ายรอยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายตามข้อกล่าวหาหรือไม่

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง คณะผู้ไต่สวนอิสระมีหน้าที่และอำนาจเช่นเดียวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยอนุโลม และมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งมิใช่ข้าราชการตุลาการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมายในการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะผู้ไต่สวนอิสระ

ข้อ ๔๖ กรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหา มีสิทธิขอให้คณะผู้ไต่สวนอิสระทำการไต่สวนพยานหลักฐานที่ตนเสนอได้ และคณะผู้ไต่สวนอิสระมีอำนาจไต่สวนพยานหลักฐานดังกล่าวได้ตามที่เห็นสมควร

กรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งต้องแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเป็นหนังสือ นั้น จะชี้แจงด้วยวาจาโดยการตอบคำถามของคณะผู้ไต่สวนอิสระหรือโดยแถลงการณ์ด้วยวาจาก็ได้

ข้อ ๔๗ กรณีกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหา ไม่มาให้คณะผู้ไต่สวนอิสระดำเนินการไต่สวน โดยไม่มีเหตุอันสมควร คณะผู้ไต่สวนอิสระอาจดำเนินการไต่สวนพยานหลักฐานอื่นต่อไป หรือยุติการไต่สวนแล้วลงมติก็ได้

ความในวรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับในกรณีกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหาได้รับคำสั่งให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ แต่ไม่แสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินหรือแสดงรายการไม่ถูกต้องตามคำสั่งคณะผู้ไต่สวนอิสระ โดยอนุโลม

ข้อ ๔๘ กรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหา มีสิทธินำความเข้าฟังในการชี้แจงข้อกล่าวหาหรือการให้ปากคำของตนต่อคณะผู้ไต่สวนอิสระได้

การรับฟังคำชี้แจงของกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหา หรือการสอบปากคำกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหาหรือพยาน ต้องมีคณะผู้ไต่สวนอิสระไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งร่วมในการดำเนินการ

ห้ามมิให้ผู้ไต่สวนอิสระทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการล่อลวงหรือขู่เข็ญหรือให้สัญญาแก่กรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหาหรือพยานเพื่อจูงใจให้เขาให้ถ้อยคำใด ๆ ในเรื่องที่กล่าวหา

ข้อ ๔๙ รายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงและความเห็นของคณะผู้ไต่สวนอิสระต้องประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหา
- (๒) เรื่องที่ถูกกล่าวหา
- (๓) ข้อกล่าวหาและสรุปข้อเท็จจริงที่ได้จากการไต่สวน
- (๔) เหตุผลในการวินิจฉัยทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย
- (๕) บทบัญญัติของกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง
- (๖) สรุปความเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่กล่าวหา

ข้อ ๕๐ เมื่อดำเนินการไต่สวนแล้วเสร็จ และดำเนินการตามมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ แล้ว ให้คณะผู้ไต่สวนอิสระรายงานผลการไต่สวนข้อเท็จจริงให้ประธานศาลฎีกาทราบโดยเร็ว และแจ้งผลการไต่สวนข้อเท็จจริงให้ประธานรัฐสภาทราบ

ข้อ ๕๑ ให้ประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกามอบหมายให้ข้าราชการศาลยุติธรรม พนักงานราชการศาลยุติธรรมและลูกจ้างในศาลฎีกา ปฏิบัติงานธุรการทางคดีในลักษณะเดียวกับงานตามที่กำหนดในข้อ ๑๔ ให้แก่คณะผู้ไต่สวนอิสระ

หมวด ๖

การริบทรัพย์สินและการเรียกค่าเสียหายส่วนแบ่ง

ข้อ ๕๒ กรณีที่ศาลอาจมีคำสั่งริบทรัพย์สิน หรือประโยชน์ หรือบังคับเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของผู้ไม่ชำระเงินแทนตามมูลค่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๔ หากปรากฏว่า มีบุคคลใดเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าว ให้ศาลแจ้งบุคคลนั้นเพื่อจัดส่ง

เอกสารที่เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้น หรือสัญญา หรือเอกสารอื่นที่จำเป็น หรือตัวทรัพย์สิน เพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษา

กรณีมีเหตุจำเป็นและสมควรในการเก็บรักษาหรือดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินเช่นว่านั้น ศาลมีอำนาจสั่งให้พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐดำเนินการเพื่อประโยชน์ในการนั้นได้

ข้อ ๕๓ การดำเนินคดีส่วนแพ่งที่เกี่ยวข้องกับมูลคดีที่กล่าวหาให้ใช้ระบบไต่สวนเช่นเดียวกับ คดีส่วนอาญา และดำเนินคดีไปพร้อมกับคดีส่วนอาญา เว้นแต่หากการดำเนินคดีส่วนแพ่ง จะทำให้ คดีส่วนอาญาล่าช้า ศาลจะพิจารณาพิพากษาคดีส่วนอาญาไปก่อนก็ได้ หลังจากนั้น ให้ศาลยกคดีส่วนแพ่ง ขึ้นพิจารณาโดยเร็ว

หมวด ๗

การดำเนินคดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ข้อ ๕๔ ในคดีที่ผู้ถูกกล่าวหาว่าจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินหรือจงใจ ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ในตำแหน่งที่ดำรงอยู่ในปัจจุบันหรือตำแหน่งที่ดำรงอยู่ก่อนหน้านั้นและปัจจุบันยังคงดำรงตำแหน่ง เจ้าพนักงานของรัฐที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เมื่อศาลมีคำสั่งรับคำร้องแล้ว ไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหาจะต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ ให้แจ้งเรื่องดังกล่าวให้ผู้ถูกกล่าวหาและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องทราบด้วย

ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ผู้ถูกกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งเจ้าพนักงานของรัฐที่ดำรงอยู่

ข้อ ๕๕ ให้นำความในหมวด ๒ มาใช้บังคับในหมวดนี้ด้วยโดยอนุโลม

หมวด ๘

อุทธรณ์

ข้อ ๕๖ ให้องค์คณะผู้พิพากษาหรือผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองในศาลฎีกาในกรณีที่องค์คณะผู้พิพากษาไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามข้อ ๙ มีอำนาจ ตรวจสอบความเรียบร้อยของอุทธรณ์ ความถูกต้องในการที่จำเลยแสดงตน และมีคำสั่งให้ส่งสำเนา ให้อีกฝ่ายแก่ภายในสิบห้าวัน

ข้อ ๕๗ ให้องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์เป็นผู้วินิจฉัยว่าสมควรมีคำสั่งรับอุทธรณ์หรือไม่

ข้อ ๕๘ ปัญหาข้อกฎหมายสำคัญที่จะให้วินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้รวมถึงกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) ปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๒) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญขัดกัน หรือขัดกับแนวบรรทัดฐานของคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกา

(๓) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญซึ่งยังไม่มีแนวคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกามาก่อน

(๔) เพื่อเป็นการพัฒนาการตีความกฎหมาย

ข้อ ๕๙ องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์มีอำนาจดำเนินการตามข้อ ๑๓ และข้อ ๑๔ เพื่อมอบหมายหรือมีคำสั่งแต่งตั้งเลขานุการองค์คณะผู้พิพากษาชั้นวินิจฉัยอุทธรณ์และเจ้าหน้าที่ประจำคดี โดยเลขานุการองค์คณะจะต้องไม่เป็นหรือเคยเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือในการดำเนินคดีนั้นมาก่อน

ข้อ ๖๐ ในกรณีที่ศาลนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งชั้นอุทธรณ์ แต่จำเลยที่ทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มาฟังคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ศาลอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งลับหลังจำเลยได้ และให้ถือว่าจำเลยได้ฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นแล้ว

หมวด ๙

การบังคับคดี

ข้อ ๖๑ การบังคับคดีอาญาให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การบังคับคดีแพ่งให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยให้นำวิธีการคุ้มครองชั่วคราวมาใช้บังคับแก่การดำเนินคดีส่วนแพ่ง การริบทรัพย์สิน และการชำระเงินแทนตามมูลค่าได้ตามควรแก่กรณี

เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว ให้ผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาจำนวนสามคนมีอำนาจออกหมายหรือคำสั่งใด ๆ ตามที่เห็นสมควร เพื่อบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล

ข้อ ๖๒ เมื่อบุคคลภายนอกยื่นคำร้องหรือคำขอต่อศาลในชั้นบังคับคดี ให้ผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาอย่างน้อยสามคนเป็นองค์คณะพิจารณาชี้ขาดคำร้องหรือคำขอดังกล่าว

หมวด ๑๐

สำนวนคดีและแบบพิมพ์

ข้อ ๖๓ ในกรณีที่ต้องใช้แบบพิมพ์ของศาล ให้ใช้แบบพิมพ์ตามที่ประธานศาลฎีกากำหนด

ข้อ ๖๔ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ การศึกษา หรือการพัฒนากฎหมาย ให้จัดทำสำนวนคดีตลอดจนเอกสารที่คู่ความอ้างส่งศาลในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เก็บรักษาไว้เป็นหลักฐาน

หมวด ๑๑

ค่าฤชาธรรมเนียม

ข้อ ๖๕ การดำเนินการทางศาลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ของอัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๓ หรือการร้องขอเรียกค่าเสียหาย ซึ่งผู้เสียหายยื่นคำร้องเข้ามาในคดี ให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียม

หมวด ๑๒

การบังคับตามบทเฉพาะกาล

ข้อ ๖๖ การพิจารณาคดีที่ไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลยหรือผู้ถูกกล่าวหาสำหรับคดีที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลตามมาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ เมื่อโจทก์หรือผู้กล่าวหายื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อยกคดีขึ้นพิจารณาต่อไป ให้รายงานผลการติดตามจับกุมต่อศาลด้วย

เมื่อองค์คณะผู้พิพากษามีคำสั่งให้ยกคดีขึ้นพิจารณา ให้ส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้อง รวมทั้งสำเนาคำร้องขอให้ยกคดีขึ้นพิจารณาแก่จำเลย หากจำเลยไม่มาศาลในวันนัดให้ออกหมายจับจำเลยเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

ชีพ จุลมนต์

ประธานศาลฎีกา